

первинних документів, на підставі яких були проведені такі операції та пов'язані з ними фінансові операції, відомості про їх учасників, а також іншу інформацію, зокрема ту, що становить банківську або комерційну таємницю, таємницю страхування, копії документів, необхідні для виконання покладених на Держфінмоніторинг України завдань.

Указаний конфлікт між нормами зазначених законів може стати перепорою для виконання обов'язків аудиторів та аудиторських фірм як суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

У процесі дослідження проблем у сфері механізму адміністративно-правового регулювання фінансового моніторингу в аудиторській діяльності значну увагу привертають питання недовіри до суб'єкта аудиторської діяльності та його незалежності. К.В. Саханевич та В.М. Чубай указують, що проблема недовіри до аудитора полягає не лише в невпевненості клієнта в збереженні конфіденційної інформації, професійної компетентності фахівця, а й значною мірою спричинена шахрайством, допущенням помилок та порушень під час проведення аудиту великими міжнародними аудиторськими компаніями. Так А.Г. Загородній, Л.М. Пилипенко наводять відомі випадки накладення штрафів на компанії «великої четвірки»: у 2002 р. за неправильно проведені 16 перевірок протягом 1996-2001 рр. фірмою PricewaterhouseCoopers сумою 5 млн. дол. США; у 2003 р., за порушення під час проведення аудиту фірмою KPMG – сумою 200 млн. дол. США; у 2004 р. за помилку під час проведення аудиту фірмою Ernst & Young – сумою 1,7 млн. дол. США та заборона проводити аудит протягом 6 місяців та ін.

На практиці недовіра до суб'єктів аудиторської діяльності, а саме до аудиторського висновку, підтверджується, зокрема, тим, що банківська установа, з метою оцінки платоспроможності потенційного клієнта-юридичної особи, а також виконання клієнтом вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу самостійно проводить аналіз фінансового стану підприємства, не довіряючи аудиторському висновку та нехтуючи ним.

ЩОДО СТАТУСУ ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГУ ПО КООРДИНАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Корженівський Ярослав Віталійович, здобувач кафедри економічної безпеки Національної академії внутрішніх справ

Адміністративно-правовий статус Держфінмоніторингу визначений нормами Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» та Положення про Державну службу фінансового моніторингу України.

Аналізуючи положення вищезазначених нормативно-правових актів, можна дійти висновку, що Держфінмоніторинг має особливий публічно-

правовий статус та наділений рядом повноважень, які умовно можна поділити на три групи:

- координатор національної системи фінансового моніторингу;
- суб'єкт державного фінансового моніторингу;
- підрозділ фінансової розвідки.

Основними функціями Держфінмоніторингу як координатора національної системи фінансового моніторингу є:

- забезпечення здійснення державної політики у сфері фінансового моніторингу і забезпечення координації діяльності державних органів у цій сфері.

На практиці координація Держфінмоніторингом діяльності державних органів у сфері фінансового моніторингу здійснюється в основному через механізми Ради з питань дослідження методів та тенденцій у відмиванні доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванні тероризму, утвореної відповідно до рішення Кабінету Міністрів України. Водночас рада, засідання якої відбуваються, як правило один раз у квартал, на нашу думку, не може бути повноцінним інструментом координації національної системи фінансового моніторингу, що обумовлює необхідність пошуку нових засобів;

- проведення аналізу ефективності заходів функціонування системи фінансового моніторингу в державі на підставі інформації, наданої органами державної влади.

В цій частині існує прогалина в законодавстві, оскільки на даний час на законодавчому рівні не визначений механізм проведення аналізу ефективності національної системи фінансового моніторингу. Таким чином, під час проведення аналізу існує можливість впливу «суб'єктивних факторів», що може негативно позначитися на кінцевому результаті;

- участь у міжнародному співробітництві з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

Порядок участі центральних органів виконавчої влади у діяльності міжнародних організацій, членом яких є Україна, затверджений постановою Кабінету Міністрів України. Відповідно до положень зазначеного нормативно-правового акту Держфінмоніторинг визначено відповідальним за взаємодію із Егмонтською групою підрозділів фінансової розвідки, Комітетом експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL) і Євразійською групою з протидії легалізації злочинних доходів і фінансуванню тероризму. Водночас найбільш авторитетна міжнародна установа у сфері фінансового моніторингу – FATF, не внесена до переліку міжнародних організацій, з якими співпрацюють державні органи України. Враховуючи сучасний рівень глобалізації сфери фінансового моніторингу, цей недолік, на нашу думку, має бути виправлений якнайшвидше.

- забезпечення відповідно до закону організації та координації роботи з перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів органів державної

влади з питань фінансового моніторингу та працівників суб'єктів первинного фінансового моніторингу, відповідальних за проведення фінансового моніторингу, щодо боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму на базі відповідного навчального закладу, що належить до сфери управління Держфінмоніторингу.

Виконання Держфінмоніторингом цього завдання без визначення чіткого механізму його реалізації, який би був закріплений у відповідному нормативно-правовому акті, є майже неможливим. Враховуючи відсутність на даний час такого акту, Держфінмоніторинг фактично позбавлена будь-яких можливостей здійснювати організацію та координацію перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері фінансового моніторингу, в першу чергу працівників суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

Крім того, з 2 грудня 2012 року набув чинності закон, згідно якого Держфінмоніторинг втратив право утворювати, реорганізовувати та ліквідовувати структурні підрозділи в Автономній Республіці Крим, області та відповідні навчальні заклади.

Таким чином, незважаючи на закономірно закріплені повноваження Держфінмоніторингу як координатора національної системи фінансового моніторингу, на практиці він не має достатніх інструментів для їх здійснення.

ЩОДО КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Ключко Володимир Миколайович, здобувач кафедри економічної безпеки Національної академії внутрішніх справ

Вже протягом багатьох років Україна робить відповідні кроки аби наблизитись до світових стандартів у протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом. З цією метою до вітчизняного законодавства вносяться певні зміни, які стосуються різних сфер фінансової діяльності. Однією з таких сфер є професійна діяльність на фондовому ринку, яка сьогодні досить активно розвивається та яка маніпулює значними обсягами фінансових ресурсів.

Інтенсифікація процесів зближення фінансово-господарських механізмів співробітництва України з європейськими країнами має місце за самими різними напрямками, зокрема, і в сфері права.

Звернення вітчизняних дослідників до законодавства країн Західної Європи і, в першу чергу, до законодавства, яке регулює відносини в сфері економічної діяльності, зокрема щодо протидії злочинам майнового характеру. Є не випадковим. Саме в Західній Європі у період розвитку капіталізму поряд з економікою бурхливо розвивалась правова система захисту майнових інтересів громадян та держави.